

CONSULTATIEREACTIE

Reactie van de Nederlandse Vereniging van Banken inzake Wijzigingswet beperking toegang UBO-registers

Datum: 27 juni 2023

Inleiding

De Nederlandse Vereniging van Banken (hierna: “NVB”) heeft met belangstelling kennis genomen van de consultatieversie van de Wijzigingswet beperking toegang UBO-registers. Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid hierop te reageren.

Met de voorgestelde wijzigingen van de Wijzigingswet beperking toegang UBO-registers zal dit register niet meer openbaar toegankelijk zijn. Dit is in navolging van een uitspraak van het Europees Hof van Justitie op 22 november 2022. Het wetsvoorstel beschrijft dat de partijen die toegang krijgen tot het UBO-register worden onderverdeeld in vier categorieën. Voor banken is toegang tot het UBO-register gegarandeerd op basis van de vierde anti-witwasrichtlijn.

Met de huidige wetswijziging die nu ter consultatie ligt, zal toegang voor banken tot het UBO-register weer mogelijk zijn. Banken, maar ook andere partijen, zijn sinds 22 november 2022 niet meer aangesloten op het UBO-register. In deze periode is het voor banken niet mogelijk geweest om uittreksels van het UBO-register op te vragen en een kopie hiervan in de klantendossiers bij te voegen. Tevens hebben banken geen terugmeldingen kunnen doen op de geconstateerde discrepanties. De NVB benadrukt dat banken geen hersteloperatie ten aanzien van het UBO-uittreksel en terugmeldingen beogen uit te voeren voor de periode dat zij geen toegang hebben tot het UBO-register. Banken hebben in deze periode hun eigen klantenonderzoek als leidend gezien en hanteren het risico-gebaseerde uitgangspunt dat het klantenonderzoek feitelijk is afgerond zonder dat het UBO-uittreksel aanwezig is.

Voor banken is de toegang tot het UBO-register van essentieel belang bij het uitvoeren van de verplichtingen voortkomend uit de Wwft. In dat kader benadrukt de NVB de urgentie van deze wetswijziging en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid tot toegang tot het UBO-register. Het staat buiten kijf dat banken een legitiem belang hebben bij toegang tot het UBO-register, en de NVB ziet deze toegang graag zo snel mogelijk hersteld.

Verder vraagt de NVB aandacht voor de consultatiereactie die de NVB op 25 april 2017 heeft gegeven op de Wet UBO-register, zie hiervoor de bijlage. De consultatiereactie is ook hier van belang omdat het wijzigingsbesluit een nadere uitwerking van de Wet UBO-register is. Een aantal van de gemaakte punten in die internetconsultatie, zijn nog steeds van toepassing en zullen hier ook terugkomen.

Hierna beschrijven we in vijf onderdelen de uitgebreide reactie van de NVB. Tevens is een slotparagraaf met concrete vragen opgenomen, waarop wij graag een terugkoppeling ontvangen.

Uitgebreide reactie per onderdeel

1) Banken beogen geen hersteloperatie voor de periode dat het UBO-register niet toegankelijk was

In de periode dat het UBO-register niet toegankelijk was, hebben banken geen uittreksels van het UBO-register kunnen opvragen en een kopie hiervan in hun klantendossiers kunnen bijvoegen.

Tevens hebben banken geen discrepanties met het UBO-register kunnen constateren en hierover ook geen terugmeldingen kunnen doen. De NVB verzoekt de wetgever in haar toelichting op te nemen dat herstelacties voor genoemde zaken vanuit risicoperspectief niet nodig zijn en niets zouden toevoegen. Banken hebben immers in deze periode hun eigen klantonderzoek uitgevoerd waarbij ze de UBO hebben vastgesteld. Aanvullend zou een dergelijke hersteloperatie met veel kosten en administratieve lasten gepaard gaan voor banken.

- De NVB verzoekt de wetgever in de Memorie van Toelichting te bevestigen dat er geen hersteloperatie benodigd is voor zowel het toevoegen van een kopie van het uittreksel aan het klantendossier als de terugmeldverplichting, voor de periode dat het UBO-register niet toegankelijk was.

2) Aantonen van legitiem belang

De NVB vraagt om een verduidelijking voor de toegang tot het UBO-register voor softwareleveranciers van Wwft-instellingen. Het gebruik van faciliterende softwareleveranciers voor partijen die op basis van de AMLD4 gegarandeerd toegang hebben wordt onderkend in §4.5, maar onduidelijk blijft wat de situatie is voor softwareleveranciers. Voor de NVB is het op dit moment onvoldoende duidelijk of deze softwareleveranciers mogen leunen op het legitiem belang dat banken hebben, of dat zij vallen onder de categorie die zelf een legitiem belang moet aantonen en daarbij mogelijk extra tijd kwijt zijn met de aanvraag en het risico lopen op een afwijzing. De NVB benadrukt dat het voor Wwft-instellingen van belang is hier duidelijkheid over te krijgen gezien de afhankelijkheid van deze softwareleveranciers.

Daarnaast vraagt de NVB de wetgever om een verduidelijking van het begrip 'legitiem belang'. In §5 van de Memorie van Toelichting staat beschreven: "Naar aanleiding van een verzoek van een partij met een aantoonbaar legitiem belang zal de Kamer van Koophandel een besluit moeten nemen om wel of geen gegevens te verstrekken." Elders staat opgenomen dat Wwft-instellingen per definitie een legitiem belang hebben. De NVB vraagt de wetgever te verduidelijken dat het niet noodzakelijk is dat partijen die op basis van de AMLD4 verplicht toegang krijgen pas na afzonderlijke besluiten van het KvK toegang kunnen krijgen. Voor deze partijen is toegang zonder een dergelijk besluit van belang.

3) Versneld toegang tot het UBO-register

De NVB verzoekt de wetgever te onderzoeken of het mogelijk is Wwft-instellingen versneld toegang te geven tot het UBO-register. Het legitiem belang voor Wwft-instellingen staat vast en zowel banken als de samenleving hebben er baat bij als hun toegang zo snel mogelijk gereed is. Daarom verzoekt de NVB, zodra het technisch mogelijk is om banken toegang tot het UBO-register te verlenen en vooruitlopend op de implementatie van de spoedwet, dit mogelijk te maken.

4) Toegang tot datavelden in het UBO-register welke vereist zijn op basis van de Wwft

Voor het bedrijfsleven (inclusief de Wwft-instellingen) levert een UBO-register voordeel op als de aangewezen financiële instellingen, waaronder banken, (waar nodig) de UBO-informatie die zij op grond van de Wwft moeten verzamelen direct kunnen raadplegen in het UBO-register. Klanten worden dan niet geconfronteerd met verschillende UBO-formulieren die zij voor (financiële) instellingen moeten invullen. De administratieve last voor klanten en financiële instellingen wordt hiermee beperkt. Door banken geen toegang te geven tot de informatie die zij op basis van Wwft-verplichtingen nodig hebben, worden de administratieve lasten fors vergroot voor zowel ondernemingen als banken.

Conform artikel 22a lid 1a van de Handelsregisterwet krijgen Wwft-instellingen toegang tot artikel 15a lid 2 onderdelen c en e van de Handelsregisterwet. Dit betreft onderdeel c: de naam, de geboortemaand en het geboortjaar, de woonstaat en de nationaliteit en onderdeel e: de aard van het door de uiteindelijk belanghebbende gehouden economische belang en de omvang van dit belang, aangeduid in bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen klassen.

Nu voor banken het legitiem belang voor toegang tot het UBO-register gegarandeerd is, zouden banken toegang moeten krijgen tot meer velden dan tot nu via de Handelsregisterwet verkregen kunnen worden. De NVB vraagt aandacht voor het belang van toegang tot aanvullende gegevens.

- Geboortedag is een belangrijk gegeven om de identiteit van een persoon te kunnen vaststellen. Het identificeren van UBOs is onderdeel van het klantonderzoek. Daarnaast is het identificeren van UBOs, zoals ook opgenomen in de Memorie van Toelichting onder §4.2, een belangrijke verplichting op grond van de Sanctiewet. Het is uitermate belangrijk dat banken over voldoende identificerende gegevens van UBOs beschikken om vast te kunnen stellen of een bepaalde persoon genoemd op een sanctielijst inderdaad de UBO van een zakelijke entiteit is.

Daarnaast merkt de NVB op dat het raadzaam zou zijn voor de Wijzigingswet beperking toegang UBO-registers en de herinvoering van toegang tot het UBO-register zoveel mogelijk aan te sluiten bij de AMLR. De verwachting is dat op grond van de AMLR banken meer gegevens van UBOs moeten vastleggen. Ondernemingen en banken zijn erbij gebaat dat banken deze informatie rechtstreeks uit het UBO-register kunnen raadplegen. Hiermee worden administratieve lasten voor ondernemers beperkt.

5) Algemene Maatregel van Bestuur

In de Memorie van Toelichting wordt meermaals verwezen naar het feit dat er een Algemene Maatregel van Bestuur komt om zaken verder uit te werken. Deze is niet beschikbaar binnen de geconsulteerde stukken. NVB vraagt wanneer deze Algemene Maatregel van Bestuur beschikbaar komt.

- De NVB benadrukt dat haar consultatiereactie niet volledig is zolang nog niet duidelijk is wat de inhoud wordt van de Algemene Maatregel van Bestuur. Theoretisch zou het zo kunnen zijn dat daarin zaken worden opgenomen die voor banken tot problemen kunnen leiden. De NVB verzoekt daarom zoveel mogelijk bij wet te regelen en niet via de Algemene Maatregel van Bestuur, en zo snel mogelijk inzage te krijgen in het voorstel voor deze Algemene Maatregel van Bestuur.

Tot slot

Voor de NVB is het van belang dat toegang tot het UBO-register voor Wwft-instellingen zo snel mogelijk wordt hersteld. In dat kader heeft de NVB de volgende vragen en opmerkingen.

- De NVB verneemt graag hoe de technische implementatie van deze Wijzigingswet zal verlopen.
- De NVB verneemt graag wanneer de Algemene Maatregel van Bestuur beschikbaar is voor consultatie.
- Wat zijn de verwachte tijdslijnen ten aanzien van de inwerkingtreding van de Wijzigingswet?

Contactinformatie

Anne klein Gunnewiek
Team Poortwachter
M +31 645200126
E gunnewiek@nvb.nl
I www.nvb.nl

Bijlage: Reactie op wetsvoorstel UBO-register (25 april 2017)

NVB Reactie op wetsvoorstel UBO-register

De Nederlandse Vereniging van Banken ("NVB") heeft met belangstelling kennis genomen van het consultatiedocument van het wetsvoorstel houdende regels met betrekking tot de registratie van uiteindelijk belanghebbenden (Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden).

De NVB is het volledig eens met het voorstel om te komen tot registratie van uiteindelijk belanghebbenden (UBOs). Zo'n register is een belangrijke bron van informatie voor opsporingsinstanties, toezichthouders en bepaalde op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) aangewezen instellingen zoals banken. Om witwassen, financiering van terrorisme en fraude effectief te bestrijden is het van belang dat transparant is welke personen zeggenschap uitoefenen over rechtspersonen. Het is daarom teleurstellend dat instellingen zoals banken, die vallen onder Wft-toezicht en een poortwachtersfunctie vervullen, niet volledig toegang krijgen tot de set van informatie uit het UBO-register die zij nodig hebben om die taak uit te oefenen.

Het is een logische keuze om dit register bij de Kamer van Koophandel (KvK) te beleggen. Voor de langere termijn is het interessant te onderzoeken in hoeverre nieuwe technologieën, zoals de blockchain, een bijdrage kunnen leveren aan een efficiënte inrichting van het UBO-register. Ook kunnen technische ontwikkelingen in het kader van PSD2 en iDIN wellicht logistieke en privacy waarborgen ondersteunen. De banken zijn graag bereid mee te werken aan zo'n onderzoek.

Ons commentaar op het wetsvoorstel is samen te vatten in vijf kernpunten:

1. Het UBO-register moet betrouwbaar en actueel worden en blijven.
2. Er moet invulling worden gegeven aan de risicogebaseerde benadering uit de Wwft. Dat wil zeggen dat volstaan kan worden met een toets op het UBO-register, tenzij er sprake is van een hoger risicosituatie.
3. Een instelling die valt onder Wft-toezicht en een poortwachtersfunctie vervult, moet toegang hebben tot de volledige set van informatie uit het UBO-register die zij nodig heeft om die taak uit te oefenen.
4. Om de administratieve lasten bij zowel banken als ondernemingen te beperken moet de KvK een geautomatiseerde online uitwisseling van gegevens faciliteren.
5. Er moet rekening worden gehouden met de meldverplichtingen uit de Wwft die kunnen leiden tot opschorting van de terugmeldingsplicht. De strafbaarstelling van het niet nakomen van deze plicht moet proportioneel zijn aan de mate van nalatigheid, dan wel stelselmatigheid bij het niet voldoen aan deze plicht.

Deze punten worden hieronder nader uiteengezet. Uiteraard zijn wij graag bereid om deze schriftelijke reactie toe te lichten en zouden graag zien dat er een hoorzitting wordt gepland. Contactpersoon hiervoor is: Yvonne Willemsen (willemsen@nvb.nl) of tel: 020-5502832.

1. Belang actueel register

Voor een adequaat, accuraat en actueel register is het van groot belang dat effectief wordt gecontroleerd of ondernemingen en rechtspersonen hun registratieplicht nakomen. Krijgt het Bureau Economische Handhaving hiervoor extra capaciteit? Een verplichting om periodiek de juistheid van gegevens te bevestigen zou de NVB logisch en wenselijk achten, omdat dit bijdraagt aan de betrouwbaarheid van het register. Nu lijkt het voorstel vooral gericht op de initiële registratie, terwijl banken in de praktijk ook veel mutaties in UBOs zien. Ondernemingen en rechtspersonen moeten voldoende bewust worden van het feit dat zij zelf verantwoordelijk zijn om mutaties te registreren.

1.1 Voorstel:

De NVB stelt voor om in de wet een verplichting op te nemen om de juistheid periodiek te laten bevestigen door de ondernemingen en rechtspersonen van hun opgegeven UBOs en hiervoor ook handavingscapaciteit te reserveren.

In aanvulling daarop zouden actuele UBO gegevens ook opgenomen kunnen worden in de financiële jaarverslagen van ondernemingen en rechtspersonen, zoals dat met name in Oost-Europa al gebruikelijk is.

Omdat onafhankelijk vaststelling van de eigendoms-/zeggenschapsstructuur (voor iedere onderneming in de keten) in dergelijke landen vaak moeilijk is, vormt een geaudit financieel jaarverslag een voor de hand liggend vehikel. Deponering van een geconsolideerd financieel jaarverslag, met daarin een actuele UBO-verklaring, sluit het meest aan bij de huidige processen en is daardoor makkelijk in te voeren en te handhaven. In dit jaarverslag worden dochterondernemingen namelijk al vermeld, inclusief de omvang van het UBO-belang. Door aanpassing van de Wet op de jaarrekening leidt dit ook niet tot additionele administratieve lasten. Accountants hebben namelijk een wettelijke plicht om minimaal één keer per jaar onderzoek te doen naar de financiële omstandigheden van het bedrijf. De scope daarvan hoeft niet aangepast te worden. Ook hebben zij nu al onder de Wwft de wettelijke plicht om cliëntonderzoek uit te voeren en worden zij vaak ingezet om gegevens te uploaden naar de KvK.

1.2 Voorstel:

De NVB stelt voor om de verplichtingen uit de Wet op de jaarrekening en het UBO-register op elkaar af te stemmen, zodat gebruik gemaakt kan worden van de informatie uit het geconsolideerd financieel jaarverslag.

2. Risico gebaseerde benadering

In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel wordt verwezen naar artikel 30 lid 8 van de 4e Europese anti-witwasrichtlijn en het nieuwe artikel 3 lid 14 Wwft, waarin staat dat instellingen zich niet uitsluitend mogen verlaten op de informatie in het register. Met de voorgestelde tekst wordt volgens de NVB geen invulling gegeven aan de risico gebaseerde aanpak, die beschreven is in artikel 30 lid 8 van de 4e Europese anti-witwasrichtlijn. Ook wordt er geen onderscheid meer gemaakt tussen hoogrisico en laagrisico situaties. Pas als er feiten en omstandigheden (red flags) zijn die aanleiding geven om te veronderstellen dat de UBO, zoals vermeld in het register, niet de daadwerkelijke UBO is, zal de instelling nader onderzoek moeten doen. Dat is overeenkomstig de vereiste redelijke maatregelen in artikel 3 lid 2b van het wetsvoorstel voor de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn en ook in lijn met de huidige regeling rond het vaststellen van de UBO, zoals ook vastgelegd in de Leidraad Wwft en Sanctiewet van DNB:

Aan de hand van welke onafhankelijk en betrouwbare documenten kan de instelling de identiteit van de UBO verifiëren?

- Openbare registers en andere bronnen (zie de "Algemene Leidraad WWFT en SW" van het Ministerie van Financiën voor meer informatie en voorbeelden)
- Relevante gegevens of documenten van de cliënt

Bij laagrisico cliënten kunnen de volgende verificatie mogelijkheden genomen worden:

- Vragen naar de identiteit van de UBO, en het laten ondertekenen van een verklaring door de UBO en/of de vertegenwoordiger van de client
- Voor een DGA kan een uittreksel van de Kamer van Koophandel worden gebruikt waarop de naam van de 100% aandeelhouder is gebruikt.

Het UBO-register vervangt de eigen verklaring die nu moet worden ingevuld. Gelet op de waarborgen rond het register is informatie uit het register nog waardevoller (golden source) dan die eigen verklaring. Daarom geldt dat voor de identificatie en verificatie van de UBO de instelling mag afgaan op informatie die zij uit het UBO-register verkregen heeft. Slechts in hoger risicosituaties (zoals bij signalen rond witwassen, financiering van terrorisme of vermoeden van onjuiste/ onvolledige gegevens) spant de instelling zich in om de nodige aanvullende informatie over UBOs te verkrijgen en om deze te verifiëren.

2.1 Voorstel:

De NVB stelt voor om bij voorkeur in de wet en anders in de memorie van toelichting een zinsnede toe te voegen die ontleed is aan de richtlijn en die luidt: "Aan die voorschriften wordt voldaan met behulp van een op risico gebaseerde aanpak, waarbij geldt dat slechts in hoger risicosituaties (zoals bij signalen rond witwassen, financiering van terrorisme of vermoeden van onjuiste/onvolledige gegevens) de instelling zich inspant om de benodigde aanvullende informatie over UBOs te verkrijgen en om deze te verifiëren".

3. Toegang beperkte set gegevens/aard en omvang van belang

Voor het bedrijfsleven (inclusief de meldplichtige instellingen) levert een UBO-register voordeel op als de aangewezen financiële instellingen, waaronder banken, (waar nodig) de UBO-informatie die zij op grond van de Wwft moeten verzamelen direct kunnen raadplegen in het register. Klanten worden dan niet geconfronteerd met verschillende UBO-formulieren die zij voor hun (financiële) instellingen moeten invullen. De administratieve last voor klanten en financiële instellingen wordt hiermee beperkt. Door de banken geen toegang te geven tot de informatie die zij nodig hebben, worden de administratieve lasten echter fors vergroot. Zowel voor banken als voor

ondernemingen. Op grond van dit wetsvoorstel zal de instelling in het register uitsluitend kunnen raadplegen: de naam, de geboortemaand en –jaar, nationaliteit en woonstaat en de aard en omvang van het belang. In de praktijk betekent dit dat alle andere gegevens (exacte geboortedatum, adres), die de bank nodig heeft om de UBO te identificeren, alsnog moeten worden opgevraagd bij de cliënt. Banken zullen dus, bij zowel laag als hoger risico gevallen, moeten doorgaan met het vragen van ingevulde en ondertekende UBO-verklaringen. Dit is niet conform de risicogebaseerde benadering en bovendien niet vereist volgens de 4 e Europese anti-witwasrichtlijn. Uiteindelijk leidt dit alleen tot een verzwaring van de administratieve lasten.

Op pagina 25 van de memorie van toelichting staat dat toegang voor meldingsplichtige instellingen, waaronder banken, tot alle UBO-informatie zoals adres, BSN of TIN, niet proportioneel is. De banken hebben evenwel gezien hun poortwachtersfunctie een speciale rol bij het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorisme financiering. Om op een efficiënte wijze aan bijvoorbeeld de sanctiewet en het screening van namen tegen sanctielijsten te kunnen voldoen, is het nodig dat de banken ook toegang hebben tot gegevens over de geboortedag (i.p.v. alleen maand en jaar).

De banken wijzen in dit kader ook op de ontwikkelingen rond de amendementen op de vierde Europese anti-witwasrichtlijn. In de recente voorstellen hierover wordt ook voorgesteld om meldingsplichtige instellingen toegang te verlenen tot alle nodige informatie in het register.

De NVB onderschrijft de in het wetsvoorstel genoemde motie De Vries (Kamerstukken II 2015/16, 31 477, nr. 13), waarin meldplichtige instellingen onder Wft-toezicht, toegang krijgen tot de uitgebreidere informatie in het UBO-register. Dit is verder ook in lijn met het recent ingediende initiatief wetsvoorstel voor een Centraal Aandeelhoudersregister (34 661). Indien sprake is van een reëel gevaar voor de geregistreerde persoon (overvallen, kidnapping) is het vanzelfsprekend gewenst dat bepaalde gegevens kunnen worden afgeschermd.

Verder wil de NVB benadrukken dat banken die actief zijn binnen de gehele EU gebaat zijn bij een level playing field op dit gebied. Het baart de NVB dan ook zorgen dat er discrepantie is in de interpretatie van de 4e Europese anti-witwasrichtlijn in de verschillende lidstaten. Zo is bijvoorbeeld op 23 oktober 2016 in Frankrijk door het hoogerechtshof een uitspraak gedaan waarin is gesteld dat publieke toegankelijkheid van een register voor UBOs van trusts ongeldig is vanwege een disproportionele schending van de privacyregelgeving. <http://boltlaw.nl/2017/03/20/central-register-shareholders-and-ubo-register-a-status-update/?lang=en>. Artikel 7b van het wijzigingsvoorstel op de 4 e anti-witwasrichtlijn schrijft juist voor dat een uitzondering door lidstaten op de algemene toegankelijkheid slechts op case by case basis mag plaatsvinden. Dit lijkt hier haaks op te staan.

3.1 Voorstel:

De NVB stelt voor meldplichtige instellingen die onder Wft-toezicht vallen en een poortwachtersfunctie vervullen, toegang te geven tot alle informatie in het UBO-register die zij nodig hebben om invulling te geven aan hun wettelijke verplichting.

Mocht hieraan toch geen invulling worden gegeven, dan is het de vraag in hoeverre het register nog van toegevoegde waarde is voor banken en hun cliënten. De vraag rijst hier in hoeverre het gebruik door banken van het UBO-register verplicht gesteld gaat worden. Het kan immers efficiënter zijn om de huidige methode voort te zetten. Voor ondernemers betekent dit dan wel dat zij het UBO-register moeten vullen en daarnaast nog steeds vragenlijsten van banken zullen krijgen.

3.2 Voorstel:

De NVB stelt voor om in de memorie van toelichting aan te geven dat het gebruik van het UBO-register niet verplicht is voor banken. In het UBO-register wordt het economische belang slechts aangegeven in bandbreedtes van 25, 50, 75 en 100%.

3.3 Voorstel:

De NVB stelt voor om in de memorie van toelichting op te nemen dat ten aanzien van de omvang van het economisch belang het de meldplichtige instellingen toegestaan is om de informatie uit het UBO-register (d.w.z. de bandbreedte) vast te leggen in hun administratie en niet het exacte percentage.

4. Registratie van UBO-gegevens

Volgens het voorstel wordt in het Handelsregisterbesluit 2008 per type onderneming en rechtspersoon bepaald wie als UBO beschouwd moet worden. Op dit moment is nog niet bekend wie per type onderneming als UBO geregistreerd moet worden door banken. De banken willen nogmaals het belang benadrukken, dat deze uitwerking in besluiten snel beschikbaar moet komen. Dit omdat de implementatie van dit soort detailregels veel tijd kost. Het is van groot belang dat de (aangepaste) Wwft en dit wetsvoorstel naadloos op elkaar aansluiten voor wat betreft de gegevens die vastgelegd moeten worden over de UBO.

4.1 Voorstel:

De NVB stelt voor om de tijdslijnen van beide wetsvoorstellen (Handelsregisterwet en het voorstel voor de implementatie van de 4e Europese anti-witwasrichtlijn) op elkaar af te stemmen.

In de 4e Europese anti-witwasrichtlijn staat dat van de UBO ook de nationaliteit moet worden vastgelegd. Dit is een nieuw element. Banken hebben in het kader van de Wwft momenteel geen wettelijke verplichting tot het vastleggen van de nationaliteit. In verband met de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) zal er een duidelijke wettelijke grondslag moeten zijn voor de verwerking van de nationaliteit van UBOs. Indien deze wettelijke grondslag er niet komt gaat de NVB er van uit dat de terugmeldingsplicht niet bestaat ten aanzien van gegevens die niet volgens de Wwft hoeven te worden uitgevraagd. Ook is het de vraag hoe om te gaan met dubbele nationaliteiten.

4.2 Voorstel:

De NVB stelt voor om in de memorie van toelichting:

- op te nemen dat de terugmeldingsplicht alleen geldt voor die gegevens die banken conform de Wwft moeten uitvragen, en
- duidelijkheid te geven over hoe om te gaan met dubbele nationaliteiten.

In het wetsvoorstel worden verder bepaalde rechtsvormen uitgesloten van registratieplicht. Achtergrond hiervan is dat er op dit moment reden is om aan te nemen dat bij die rechtsvormen een laag risico op witwassen of financieren van terrorisme bestaat. De NVB gaat er dan van uit dat dit betekent dat ook banken in het kader van de Wwft van deze rechtsvormen, gezien hun lage risico, de UBO niet langer hoeven vast te stellen.

4.3 Voorstel:

De NVB stelt voor om in de memorie van toelichting op te nemen dat meldplichtige instellingen de UBO niet hoeven vast te stellen van die rechtsvormen die - gezien hun lage risico - uitgezonderd zijn van de UBO-registratieplicht.

5. Terugmeldingsplicht

De NVB is van mening dat bij de voorgestelde terugmeldingsplicht onvoldoende rekening wordt gehouden met de doelstelling van dit wetsvoorstel, de Wwft en de 4e Europese anti-witwasrichtlijn die strekt tot het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering.

Indien bij het cliëntenonderzoek gereede twijfel ontstaat over de juistheid van of het ontbreken van bepaalde UBO informatie kan dit betrekking hebben op onjuiste of ontbrekende gegevens, zonder dat dit tot doel, noch tot gevolg heeft dat de identiteit van de werkelijke UBO wordt verborgen of verhuuld. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op verouderde gegevens of ontbrekende of verkeerde detailgegevens. In de praktijk zal de bank de cliënt hier dan op wijzen en verzoeken deze gegevens in het register aan te passen. Pas als de cliënt niet voldoet aan dit verzoek ligt terugmelding aan de Kamer van Koophandel in de rede. Overigens wordt de vereiste toereikendheid, accuraatheid en actualiteit van het register slechts ten dele gediend vanwege de voorgestelde beperkte toegang van de banken tot de UBO gegevens. De verschillen in het niet toegankelijke deel van deze gegevens blijven zo voor de banken en de KvK onopgemerkt. Het ligt eveneens in de rede dat de strafbaarheid van meldingsplichtigen ingevolge de Wet Economische Delicten (WED) voor het niet voldoen aan de terugmeldingsplicht, niet ziet op die situaties waarbij, in incidentele gevallen, dergelijke verschillen onbedoeld over het hoofd worden gezien.

5.1 Voorstel:

De NVB stelt voor de strafbaarstelling voor het niet terugmelden van gereede twijfel bij geconstateerde onjuistheden of ontbrekende UBO-informatie, te beperken tot die gevallen waarbij er sprake is van grove nalatigheid of stelselmatig tekortschieten.

Anders wordt het als tijdens het cliëntenonderzoek gereede twijfel ontstaat over de in het register opgenomen of ontbrekende informatie, met als doel de werkelijke UBO te verbergen of te verhullen. Een terugmeldingsplicht kan in dergelijke gevallen in strijd zijn met de doelstelling van dit wetsvoorstel, de Wwft en de 4e Europese anti-witwasrichtlijn.

In dergelijke gevallen ligt het – ook onder de huidige Wwft – in de rede dat de banken dan overgaan tot een melding van een ongebruikelijke transactie aan de FIE, in plaats van terugmelding aan de Kamer van Koophandel. Dit omdat er sprake kan zijn van een aanleiding om te veronderstellen dat de handelingen, of het nalaten daarvan door de cliënt, verband kunnen houden met witwassen of terrorismefinanciering. Indien uit de analyse van de FIE, dan wel uit het onderzoek naar een door de FIE aan de bevoegde autoriteiten doorgemelde transactie, de gereede twijfel aan de juistheid van of aan de juistheid van het ontbreken van bepaalde UBO-informatie blijft bestaan, kunnen zij overgaan tot terugmelding aan de Kamer van Koophandel.

Door deze inrichting kunnen daders van misdrijven worden opgespoord zonder dat zij, door de terugmeldingsplicht aan de Kamer van Koophandel, vroegtijdig in kennis worden gesteld dat bekend is dat hun (poging tot) verhuiling of verberging van hen als UBO is onderkend.

5.2 Voorstel:

de NVB stelt voor om in gevallen van gereede twijfel over de in het register opgenomen of ontbrekende informatie, die tot gevolg heeft dat daardoor de werkelijke UBO wordt verborgen of verhuld, deze te melden aan de FIE conform de geldende meldplicht in de Wwft. Dit onder opschorting van de terugmeldingsplicht ingevolge dit wetsvoorstel.

Bedacht moet hierbij worden dat wanneer banken dergelijke 'red flags' onderkennen tijdens het cliëntenonderzoek en daarvan melding doen aan de FIE, dit aanleiding kan zijn om de relatie niet aan te gaan, dan wel te beëindigen. Dit om betrokkenheid bij witwassen of terrorismefinanciering te voorkomen. Indien het in het belang van de opsporing van dergelijke strafbare feiten wenselijk is om de relatie alsnog te continueren zal de betreffende instelling gevrijwaard moeten worden van aansprakelijkheid als gevolg van het voortzetten van de relatie, voor zover artikel 19 en 20 van de (huidige) Wwft daar niet in voorziet.

5.3 Voorstel:

De NVB stelt voor om, gezien de mogelijke gevolgen die de terugmeldingsverplichting heeft voor cliënten, een vrijwaring op te nemen in de paragraaf van dit wetsvoorstel dat gaat over rechtsbescherming. Dit vergelijkbaar met de vrijwaring in het kader van het melden van ongebruikelijke transacties in de Wwft.

5.4 Voorstel:

De NVB stelt voor om op te nemen dat de terugmeldingsverplichting (en de bijbehorende sanctionering in de WED) pas ingaat nadat het UBO-register volledig operationeel is. Dit omdat in de memorie van toelichting niet vermeld staat vanaf welk moment de terugmeldingsverplichting ontstaat.

Op basis van de memorie van toelichting valt onder het begrip "aard en omvang van het economisch belang" van de UBO ook het begrip "controle via andere middelen". Dat betekent dus dat een onderneming zelf moet beschrijven waaruit die controle bestaat. Zonder nadere toelichting voorziet de NVB dat dit niet juist zal worden toegepast door het MKB in Nederland.

5.5 Voorstel:

De NVB stelt voor om "controle via andere middelen" verder toe te lichten in de vorm van concrete voorbeelden.

6. Automatische uitwisseling gegevens

Op pagina 17 wordt opgemerkt dat er "op het vlak van de omvang van de administratieve lasten voor de afnemers en de uitvoeringslasten voor de Kamer van Koophandel een groot verschil bestaat tussen de variant waarin de drie beschreven categorieën toegang krijgen tot het register en de variant van een openbaar register. In de variant met de drie beschreven categorieën zou een meldingsplichtige instelling namelijk bij ieder verzoek om UBO-informatie moeten aantonen dat zij meldingsplichtige instelling is en dat zij toegang vraagt tot de UBO-informatie in het kader van cliëntenonderzoek."

Voor wat betreft de banken onderschrijven wij deze visie niet. In de enquête inzake het UBO-register hebben de banken eerder aangegeven voorstander te zijn van een geautomatiseerde online uitwisseling van gegevens met het Handelsregister. Veel banken beschikken namelijk al over een online verbinding met de KvK. Deze verbindingen zijn gebaseerd op abonnementen. Bij het afsluiten van het abonnement kan worden vastgesteld dat de betreffende bank een meldingsplichtige instelling is. Banken zijn Wft-instellingen die onder toezicht staan. Zij zijn op grond van de Wft verplicht tot een beheerste en integere bedrijfsvoering. In het geval van de banken ziet DNB hierop toe. Daarnaast krijgt DNB uit hoofde van het voorstel een toezicht- en handhavingsverplichting op de onder haar toezicht staande instellingen voor wat betreft het melden van verschillen aan de Kamer van Koophandel. Het is dus wel mogelijk om toe te zien dat banken alleen rechtmatig gebruik maken van het UBO-register. Bij deze inrichting is het dan mogelijk om banken op grond van het abonnement toegang te verlenen tot het niet openbare deel van het UBO-register. Dit leidt tevens tot een lastenbeperking bij ondernemingen en rechtspersonen. Zij hoeven dan bij deze partijen niet meer meerdere keren dezelfde informatie aan te leveren.

6.1 Voorstel:

De NVB stelt voor om een geautomatiseerde online uitwisseling van gegevens met het Handelsregister te faciliteren, zodat een lastenbeperking wordt gerealiseerd bij zowel banken als ondernemingen die hun UBO-gegevens moeten laten registeren. De aard van het abonnement zou inzicht kunnen geven in welke instelling het betreft en welke gegevens die instelling mag ontvangen.

7. Kosten

In de toelichting wordt een inschatting gegeven van de kosten. De NVB is van mening dat deze aanzienlijk onderschat worden. Zo zullen ondernemers de nodige tijd kwijt zijn met het bestuderen van de regeling en het verzamelen van de informatie. De ingeschatte tijd van 1,5 uur per onderneming of rechtspersoon lijkt niet realistisch. Bovendien moet dit proces bij elke mutatie opnieuw worden doorlopen. Het is de vraag of dat dan binnen een half uur kan. Bij de berekening lijkt niet te zijn meegewogen dat er sprake is van dubbel werk voor de ondernemers, omdat banken en andere Wwft-instellingen (periodiek) ook informatie zullen blijven opvragen. Daarnaast zal de tijd die nodig is om een verschil in het register en de waarneming van de bank door te geven, snel meer dan één uur bedragen. De bank zal namelijk eerst zorgvuldig moeten analyseren of er inderdaad sprake is van een verschil. Ook als, zoals wordt voorgesteld, niet alle relevante informatie voor de banken beschikbaar komt, neemt de kans toe dat er ten onrechte een verschil geconstateerd wordt. Tevens moeten de kosten voor het aanpassen van IT-systemen binnen de banken niet onderschat worden. Die aanpassingen zijn namelijk nodig om de terugmeldingen mogelijk te maken.

Overige punten

Op pagina 18 van de memorie van toelichting staat dat “onder meer bevoegde autoriteiten uit hoofde van de Wwft over UBO-informatie kunnen beschikken uit een andere bron dan het handelsregister.” Dit lijkt ons niet correct. Bevoegde autoriteiten hebben dit mogelijk wel op grond van hun taakuitoefening.

Op pagina 5 staat dat “het zesde lid van artikel 30 bepaalt dat bevoegde autoriteiten, de Financiële inlichtingen eenheid en de meldingsplichtige entiteiten tijdig en onbeperkt toegang moeten hebben tot de UBO-informatie, zonder dat de betrokken vennootschap of andere juridische entiteit daarvan weet heeft. Ook de meldingsplichtige entiteiten moeten tijdig toegang krijgen tot de UBO-informatie ten behoeve van hun cliëntenonderzoek.” De eerste zin is, voor wat betreft de tekst van het zesde lid, niet correct ten aanzien van de onbeperkte toegang voor meldingsplichtige entiteiten.

Y.E.M. Willemsen
Amsterdam, 25 april 2017 (C71)